

SAMMENSTILLING OG VURDERING AV HØRINGSUTTALELSER OM UTKAST TIL FORSKRIFT DYREHELSEOVERVÅKNINGSFORSKRIFTEN

Mattilsynet har mottatt 7 høringsuttalelser, av disse var det 2 som var positive til forslaget eller ikke hadde kommentar til det. En sammenstilling av kommentarene blir gjengitt og vurdert i teksten under.

Følgende høringsinstanser har uttalt seg:

Saksnr.:	2020/219830		
	Høringsinstans	Merknad	Ingen merknad
1	Norsk Hestesenter	x	
2	Animalia	x	
3	Utenriksdepartementet		x
4	Justis- og beredskapsdepartementet	x	
5	Havforskningsinstituttet	x	
6	Fiskeridirektoratet		x
7	Viken fylkeskommune	x	

1. Generelle kommentarer

Norsk Hestesenter kommenterer at hold av hest skiller seg fra andre driftsformer i norsk husdyrhold med tanke på forflytning, bruk og helseregistrering. Høringsinstansen skriver videre at det er viktig å avklare definisjon av driftsansvarlig. Overvåkning/registerføring av helseopplysninger må gjøres så enkelt som mulig, samtidig som det bidrar til effektiv og korrekt smitte- og sykdomssporing.

Mattilsynet er klar over at hestehold skiller seg i stor grad fra andre husdyrhold. Samtidig er hest definert som matproduserende dyr og dermed gjenstand for mange av de samme bestemmelsene for mer tradisjonelle matproduserende dyr. Vi vil tilpasse de utfyllende nasjonale bestemmelsene til de ulike dyreartene innenfor det handlingsrommet som EØS-regelverket tillater.

Animalia (på vegne av Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund, Nortura, Tine, Norsk Sau og Geit, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Fjølfe og Animalia) kommenterer at samling av alt regelverk i noen få forordninger med generell del som omhandler alle listeførte og nye sykdommer kan være fordelaktig, men at det også kan være krevende å få oversikt. Høringsinstansene er også opptatt av arbeidet med digitale rapporteringsløsninger. De er opptatt av at løsningene som etableres er praktisk gjennomførbare for produsentene og næringen for å reelt oppnå økt grad av sporing.

Mattilsynet er enig i at det kan være utfordrende å få oversikt med den nye regelverksstrukturen da man må forholde seg til generelle og spesifikke deler fordelt på flere forordninger. Samtidig tror vi at en samling av generelle bestemmelser og en ensartet systematikk på lengre sikt vil gi et mer enhetlig regelverk. Vi har valgt å speile strukturen av EØS-regelverket ved gjennomføringen i norske forskrifter, slik at oppbygningen er gjenkjennbar. Digitalisering av innrapporteringsløsninger utløses blant annet av krav i det nye EØS-regelverket. Mattilsynet jobber med å finne praktisk gjennomførbare løsninger innenfor det handlingsrommet som EØS-regelverket tillater.

Justis- og beredskapsdepartementet kommenterer at forskriftens virkeområde ikke omfatter Svalbard, mens gjeldende dyrehelseforskrift inkluderer Svalbard.

Mattilsynet er klar over at virkeområdet i dyrehelseovervåkningsforskriften ikke samsvarer med dyrehelseforskriften. Grunnet Svalbards særstilling, vil det utformes en egen forskrift med hvilke bestemmelser som gjøres gjeldende på øygruppen.

Havforskningsinstituttet

Havforskningsinstituttet (HI) gjør oppmerksom på behovet for en nasjonal strategi på bakgrunn av AHLs nye kategorisering av sykdommer i kategoriene A-E. Alle kategorier av sykdommer, samt nye sykdommer, skal i tråd med prinsippet om at «forebygging er bedre enn behandling» overvåkes. HI påpeker at dette vil kreve kompetanse innenfor tilsyn, diagnostikk og forskning og nødvendige endringer av OK-programmer, forskningsaktiviteter, beredskapsplaner etc.

Mattilsynet er klar over at et økende fokus på forebyggende arbeid vil kunne kreve både nye og endrede prioriteringer av ressurser. Dette vil gjelde for alle involverte parter, inkludert Mattilsynet, vår forvaltningsstøtte og berørte virksomheter. Hensikten med EUs nye dyrehelsestrategi med fokus på forebygging, er å oppnå en mer effektiv og bedre utnyttelse av samfunnets ressurser for å både ivareta og forbedre dyrehelsen.

Viken fylkeskommune påpeker at det er misvisende og lite formålstjenlig å benytte begrepet «høring» når høringsinstansene samtidig blir opplyst om at det ikke vil være mulig å påvirke innholdet. De ber om at det i framtiden går tydeligere fram hva som i realiteten er informasjon og hva som er faktiske høringer.

Mattilsynet er klar over utfordringen, men er i henhold til Forvaltningsloven forpliktet til å høre regelverksendringer også ved gjennomføring av forordninger fra EU der det ikke er mulig å påvirke det materielle innholdet på dette stadiet. For å spare høringsinstansenes tid og krefter har vi valgt å opplyse om dette i høringen. Innholdet i forordningene kan påvirkes under utarbeidelsen av regelverket i komiteer og arbeidsgrupper i EU Kommisjonen der Mattilsynet deltar. Vi ber ofte næringen om innspill til spesifikke problemstillinger under denne prosessen.

2. Kommentarer til de særskilte bestemmelsene

Animalia (på vegne av Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund, Nortura, Tine, Norsk Sau og Geit, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Fjorfelag og Animalia) påpeker at ny sykdomsliste og tydelige føringer på hvordan sykdommer skal følges opp gir Norge klare fordeler av å ha god dokumentasjon gjennom mange år for en rekke agens. Det er positivt at Mattilsynet jobber med søknad om sykdomsfri status for *Brucella melitensis* hos småfe. Høringsinstansene anmoder at det også søkes om sykdomsfri status for BTV og BVD. For sistnevnte sykdom påpekes det at også er gjennomført et nasjonalt utrydningsprogram forut for overvåkingen av tankmelk.

Høringsinstansene er bekymret for at en plassering av paratuberkulose i kategori E kan påvirke våre muligheter til å forvalte sykdommen nasjonalt. Det er viktig at Norge kan opprettholde sin innsats mot paratuberkulose hos drøvtyggere. Videre bemerker høringsinstansene at regelverket ikke lenger omfatter lavpatogen fugleinfluensa og smittsomt blæreutslitt hos gris. De mener at det bør vurderes om disse sykdommene bør reguleres nasjonalt.

Høringsinstansene foreslår «Sykdomsovervåkningsforskriften» som korttittel på forskriften.

Videre påpekes viktigheten av tydelig og tilgjengelig informasjon om endringer i regelverket og om de nye kravene som gjelder. Som eksempel trekkes bestemmelsen om at

oppdelingen av anlegg i ulike epidemiologiske enheter må være godkjent før et eventuelt sykdomsutbrudd, hvis tiltakene skal kunne begrenses til deler av anlegget.

Høringsinstansene mener at det fortsatt vil være behov for å enes om legitime kompensatoriske tiltak og bruke nasjonalt handlingsrom for å begrense eventuelle negative konsekvenser av regelverket. Arbeidet med nasjonal dyrehelsestrategi trekkes fram i denne forbindelse. Generelt påpekes det et ønske om å velge en streng tolkningsramme å ikke velge lempinger selv om regelverket åpner for dette.

Til slutt bemerker høringsinstansene at dersom mer detaljerte krav til overvåkning innebærer økte utgifter for å opprettholde sykdomsfri status, så er det viktig at dette ikke går ut over de nasjonale overvåkningsprogrammene som eksisterer eller bør opprettes mot sykdommer vi har eller nylig har hatt.

*Mattilsynet er enig i at Norge gjennom god dokumentasjon gjennom mange år for en rekke agens har klare fordeler. Det kan opplyses om at sykdomsfri status for *Brucella melitensis* hos småfe er godkjent. Vi vil i den nærmeste framtid vurdere å søke om sykdomsfri status for BVD og BTV.*

Når det gjelder kategorisering av paratuberkulose i kategori E vil Mattilsynet påpeke at vi spilte en aktiv rolle i arbeidsgruppen der listeføring og kategorisering av sykdommene ble diskutert. Norge jobbet for en høyere kategori for blant annet paratuberkulose. Lavpatogen fugleinfluensa er kategorisert i kategoriene D + E i det nye regelverket. Noe som innebærer krav om overvåkning og visse krav ved forflytning av dyr og produkter over landegrensene. Smittsomt blæreutslett hos gris er en ikke listeført sykdom. Det kan vurderes om denne sykdommen skal reguleres nasjonalt. Mattilsynet vil utforme bestemmelser som ivaretar nasjonal håndtering av disse sykdommene innenfor det handlingsrommet som EØS-regelverket tillater.

Mattilsynet noterer seg forslag om endret korttittel på forskriften. Vi vurderer allikevel at det er viktig å beholde «Dyrehelseovervåkningsforskriften» fordi vi mener at denne tittelen dekker innholdet i forskriften på en god måte.

Tydlig og tilgjengelig informasjon om det nye regelverket er viktig. Mattilsynet jobber med dette. Vi takker høringsinstansene for å trekke fram bestemmelsen om oppdeling av anlegg i ulike epidemiologiske enheter da dette er en vesentlig endring.

På generelt grunnlag vil Mattilsynet kommentere at økt overvåkning og bekjempelse av dyresykdommer vil utløse økonomiske kostnader. Dette er allikevel en investering som vi får tilbake i form av god dyrehelse. Hvem som skal bære utgiftene i dette arbeidet er gjenstand for politiske føringer og kan ikke utdypes her.

Havforskningsinstituttet

For akvatiske dyr gir Havforskningsinstituttet (HI) tilsvarende innspill til nødvendige tilpasninger og prioriteringer ved innføringen av det nye regelverket. HI nevner følgende konkrete behov når det gjelder overvåking av bestander, kontroll med sykdommer hos skjell og enkelte virus i villfisk:

- HI ønsker fristatus for *Bonamia exitiosa*, en sykdom som i det nye regelverket er «nedgradert» fra en «A-sykdom» en ikke regner med forekommer i EU, til en sykdom underlagt frivillig bekjempelse. Ifølge HI foreligger det allerede tidsserier med data som viser fravær av denne parasitten i Norge, da dagens testregime for *Bonamia spp.* påviser både *B. ostrea* og *B. exitiosa*. Vår fristatus for bonamiose bør derfor også kunne inkludere *B. exitiosa*. HI vurderer det som alvorlig hvis denne parasitten innføres i norske bestander.

Mattilsynet vil i samarbeid med HI, som er vår forvaltningsstøtte institusjon på skjellområdet og Nærings- og fiskeridepartementet vurdere tilgjengelig dokumentasjon som grunnlag for en søknad om sykdomsfri status. Kravene til sykdomsfri status er beskrevet i et eget dokument fra EU-kommisjonen, om overgangsordninger. For å oppnå sykdomsfri status vil det i en tidsbegrenset overgangsperiode være krav om et minimum av aktiv overvåkning med et definert prøveuttak. Den endelige vurderingen av vår overvåkning og innvilgelse av sykdomsfri status vil gjøres av EFTA Surveillance Authority (ESA).

- Blåskjell regnes ikke lenger som mottagelig art for *Marteilia refringens*. Dette vil kunne føre til endringer når det gjelder dagens krav til overvåkning og et fremtidig behov for å vurdere nasjonale bestemmelser for *M. pararefringens*.

*Mattilsynet gjør oppmerksom på at det for tiden pågår et arbeid i ekspertgrupper i både OIE og EUs referanselaboratorier, som har til hensikt å oppdatere og inkludere ny kunnskap mht. listeførte arter i gjeldende standarder og EØS regelverk (forordning 2018/1882). Et av temaene det arbeides med gjelder nettopp *Marteilia*. Mattilsynet følger fortløpende dette arbeidet og vil vurdere fremtidig behov for nasjonal listeføring og tiltak innenfor handlingsrommet av det nye regelverket. Dette vil skje i samarbeid med vår forvaltningsstøtte. Forslag til nasjonale bestemmelser vil være del av kommende høring 2.*

- HI uttrykker bekymring mht. innførsel av smitte av VHSV, ved innførsel av villfanget leppefisk og rognkjeks med ukjent helsestatus. HI ønsker derfor å etablere screening og overvåkning av VHS i rensfisk i Norge.

Mattilsynet bemerker at Norge har nasjonal sykdomsfri status for VHS, men vi driver ikke målrettet overvåkning av virus hos akvakulturdyr eller ville bestander. Både gjeldende og nytt regelverk gir åpning for å redusere aktiv overvåkning av et agens når nasjonal sykdomsfri status foreligger. Hensikten er en mer risikobasert bruk av samfunnets ressurser. Endrede prioriteringer av målrettet overvåking vil derfor måtte vurderes i forhold til hensikt, risikobilde og totale ressurser.

- HI ønsker å få en vurdering av behovet for nasjonale bestemmelser mht. Koi herpes virus (KHV) for å verne norske bestander av mottagelige arter. KHV er i det nye regelverket kun en E-sykdom, dvs. omfattet av overvåkning, men ingen tiltak.

Mattilsynet bemerker at KHV er en listeført sykdom i EØS, under kategori E. Med en sykdom kategorisert som kun E følger en forpliktelse til overvåkning og melding/rapportering, men ingen felles tiltak når det gjelder sykdomshåndtering. Ved utarbeidelse av det nasjonale regelverket, som kommer i tillegg til EØS-bestemmelsene, der hvor det er gitt nasjonalt handlingsrom for dette, vil bestemmelser om tiltak ovenfor KHV måtte vurderes. Forslag til nasjonale bestemmelser vil være del av kommende høring 2.

- Endelig påpeker HI at det generelle kravet til overvåkning, hvor overvåkingen av en sykdom skal kunne påvise en prevalens på 2 % med 95 prosents sikkerhet, vil medføre økte behov for prøvetaking og analyser. Dette må det tas høyde for og ved behov må kapasiteten økes.

Mattilsynet viser til at vi som EØS medlemmer plikter å oppfylle regelverkets krav til overvåkning, herunder prøvetaking og testresultater. God dokumentasjon av dette er grunnlaget for våre forpliktelser mht. årlig rapportering til EU og en forutsetning for både vedlikehold og anerkjennelse av ny sykdomsfri status.